

БЪЛГАРСКА ТЪРГОВСКО-ПРОМИШЛЕНА ПАЛАТА

БЪЛГАРСКА ТЪРГОВСКО-
ПРОМИШЛЕНА ПАЛАТА

Иск. № 580

Дата 18 NOV 2019

ДО
Г-Н ВАЛЕНТИН НИКОЛОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ПАРЛАМЕНТАРНАТА
КОМИСИЯ ПО ЕНЕРГЕТИКА
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

КОПИЕ ДО
Г-Н ИВАН ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ЗА
ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО
РЕГУЛИРАНЕ

Относно: Предложения на БТПП за либерализацията на газовия сектор

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Българска търговско-промишлена палата (БТПП) приветства либерализацията на газовия сектор в Република България и участва със свои експерти (браншова организация в газовия сектор) в работата на Парламентарната комисия по енергетика, на КЕВР, в проведените кръгли маси, организирани от националния газов оператор Булгартрансгаз ЕАД и Газов хъб Балкан ЕАД.

БТПП заедно със своите членове се съгласи компромисно с редица изменения на нормативната уредба, приемайки лимитираните срокове, наложени от ЕК за либерализация на газовия пазар. Наложената ускорена процедура по приемане на измененията обаче доведе до редица неточности и проблеми в нормативната уредба, които не са във връзка с хармонизацията на Директива 2009/73/ЕО и Регламент (ЕО) № 715/2009 и тях не можем да се съгласим като считаме за редно да бъдат коригирани законодателно.

Проблемите, които вероятно ще възникнат в газовия сектор и ще затруднят нормалното функциониране на газовата борса ще обобщим в следните три насоки:

- 1) Липсата на информация за цените на природния газ, продаван на големите индустриални потребители, присъединени директно Булгаргаз ЕАД, в резултат от измененията на Наредба № 2 (КЕВР вече не е законодателно ангажирана да регулира цената за обществено снабдяване, с изключение за газоснабдителните и топлофикационни предприятия) .**

Всички големи и средни индустриални потребители подновиха още през юли 2019 г. своите договорни отношения с Булгаргаз ЕАД и се обвързаха с приемане на заявените за 2020 год. количества природен газ, без в клаузите на подписаните споразумения да има определена цена, защото преди измененията цената е била регулирана от КЕВР.

Следователно пряко присъединените индустриални потребители ще са задължени да приемат природния газ, независимо от освободената от регулация цена, по волята и интереса на монополиста Булгаргаз ЕАД, т.е. в резултат на либерализация на сектора се освободиха цените на монополиста, без да се освободят клиентите от задължението да приемат договорените обеми и без ограничаване действието на клаузата „take and pay“.

Ако директно присъединен към националната газопреносна мрежа потребител закупи природен газ от газовата борса, поради по-изгодни цени и откаже да приеме договорените с обществения доставчик количества, той ще бъде санкциониран от обществения доставчик с 10 % санкция, върху цената, което е злоупотреба с монополно положение и изкривяване на пазара.

Предложените изменения на Наредба № 2 за регулиране цените на природния газ, с които регулаторът преустановява регулацията на пределни цени за обществена доставка с природен газ на директно присъединените към газопреносната мрежа обекти (190 големи и средни индустриални потребители) от 24.10.2019г. не е съобразена с пазарните механизми за доставки на природен газ, които се реализират още към юли месец на годината, за да бъдат осигурени годишните количества на доставки за следващ период. В договорите за снабдяване с природен газ за 2020г. на индустриалните потребители обществения доставчик (Булгаргаз ЕАД) е лимитирал годишно, месечно и дневно количество природен газ и санкция, основана на клауза „take and pay“ за неприети (- 5 %) и допълнително приети (+ 20 %) количества природен газ.

С оглед на гореизложеното предлагаме:

В съответствие с чл. 35 от Закона за енергетиката енергийните предприятия имат право да предявят искане за компенсиране на разходите, наложени им от „задължения към обществото“.

От 01.01.2017 год. Булгаргаз ЕАД и Булгартрансгаз ЕАД начисляват компонента „задължение към обществото“ в цената за обществена доставка и цената за капацитет и пренос на природен газ, които се генерират във Фонд Сигурност на електроенергийната система.

На проведените дискусии по либерализация на сектора от БТПП обърнахме внимание, че генерираните приходи от компонента „задължение към обществото“ са възможен източник за покриване на загуби на обществения доставчик на природен газ и националния газов оператор и е целесъобразно да се отделят от ФСЕС и генерират в самостоятелен Фонд Сигурност на газоенергийната система.

Възникналият проблем в сектора с наличието на договори между обществения доставчик и директно присъединените към газопреносната мрежа потребители с фиксирани обеми, но без регулирана цена е основание КЕВР да приеме компенсиране на Булгаргаз ЕАД чрез компонента „задължение към обществото“ за покриване на възможна загуба от неприлагането на клауза „take and pay“ спрямо страните по договорите.

2) Разпоредбата на чл. 176, ал. 3 от Закона за енергетиката задължава търговците и крайните клиенти да сключват сделки на организиран борсов пазар на природен газ по договори с краткосрочни стандартизирани продукти и с продукти с период на доставка, по-малък или равен на една година.

Този запис налага регистрация на борсата на всички участници на свободния пазар. Това създава парадокс за търговците на природен газ, които изпълняват консолидирана поръчка на няколко крайни клиенти, така и за самите клиенти. На практика търговец закупил природен газ на борсовия пазар на няколко свои клиенти, е задължен съгласно цитираната разпоредба по-горе да разпредели и продаде количеството общ обем и да прехвърли собствеността на поръчката отново през организирания борсов пазар. Това императивно изискване на ЗЕ е относимо и към крайните клиенти, което оскъпява пазарния процес, в т.ч. по време и административен капацитет, а и няма гаранция, че консолидираните дялове и количества ще успеят да бъдат закупени.

В контекста на изложеното предлагаме следното изменение:

Предложения на БТПП за либерализацията на газовия сектор 3

След думите „се сключват“ в текста на чл. 176, ал.3 от закона за Енергетиката да се добави съюза „и“:

(3) (В сила от 01.01.2020 г.) Сделките по ал. 1 и 2 с краткосрочни стандартизирани продукти и с продукти с период на доставка, по-малък или равен на една година, се сключват и на организиран борсов пазар на природен газ.

Мотиви:

Предложението за изменение ще даде възможност на крайните клиенти за избор дали да участват като се регистрират на борсовия пазар или чрез посредник.

- 3) Клирингова система, която да гарантира на участниците в търговията, че ще си изпълнят поетите ангажменти на борсата съобразно разпоредбите на Закона за стокови борси и тържища и под регулация на Държавна комисия за стокови борси и тържища.**

Обогатяването на борсовите инструменти, особено на продуктите с клиринг задължително трябва да се осъществява съобразно разпоредбите на Закона за стокови борси и тържища и под регулация на Държавна комисия за стокови борси и тържища.

Липса на опит, традиции и експертиза в организирането на ликвиден борсовия пазар на природен газ, изисква внимателно приложение на действащата специална уредба за борсова търговия, което налага съобразяване на сетълмента и клиринга на борсата с експертизата на ДКСБТ.

С уважение,

Цветан Симеонов,

Председател на УС на БТПП.

